

gammel Skik og Brug, ja saa mine kære, jeg havde nær sagt kærester Venner, men det maa man jo ikke sige her . . . , men de Herrer skulle bare prøve paa at staa overfor alle de Ægtepar, der nu komme hen i Kirken, hvor de ellers aldrig sætte deres Fødder, blot fordi det nu en Gang er Skik og Brug, at de skulle giftes der. De komme forvirrede og forlegne, de vide ikke, hvordan de skulle bære sig ad, hvordan de skulle vende og dreje sig, Huset er dem fremmed og uvant. De Herrer skulle bare prøve paa at staa nogle Gange overfor det, saa skulle de nok tabe Troen paa, at en saadan Handling, det, at Præsten staar og siger nogle Ord til nogle Mennesker, der ofte ere saa forvirrede, at de slet ikke vide, hvad det er, og som ere ganske fremmede for den Aand, der hersker i Kirken, har nogen aandelig og moralsk Værdi. Men naar det bliver som her foreslaaet, saa vide de, der komme til Kirken, hvorfor de komme der; de komme der alene for at faa Kirkens Indvielse, ikke blot for at Ægteskabet skal faa juridisk Gyldighed, og i saa Fald kunne vi haabe, at den kirkelige Vielse kan faa nogen Betydning i Retning af at højne Ægteskabet og Sædeligheden her i Landet.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 6te Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Hammerich: Maa jeg blot takke det ærede Medlem for den Oplysning, at Tovelille og Valdemar den Store vare ægteviiede. Jeg havde ikke vidst det tidligere, men jeg har heller ikke studeret det Spørgsmaal nøjere. Jeg antager derfor, at det ærede Medlem har Ret. Det var dog ikke derfor, jeg har bedt om Ordet, men fordi det af et æret Medlem blev bebrejdet mig, at jeg kunde finde det ganske i sin Orden, at en Præst i visse Tilfælde kunde nægte at indstifte et Ægteskab. Jeg belyste det ved at nævne det Tilfælde, at Præsten faar den Overbevisning, at Vielsen ønskes, ikke fordi det er en Hjertesag, men fordi de vielsesøgende ønske at vise, at de kunne tvinge en Præst, lad os f. Eks. sige Pastor Ifversen, til at vie dem, og det finder jeg, at det skulle de ikke

kunne gøre. I øvrigt maa det jo ikke glemmes, at ganske den samme Kollision kan komme frem efter Forslaget om tvungent borgerligt Ægteskab. Thi der kan en Præst ganske paa samme Maade nægte den kirkelige Velsignelse til Folk, der søge den. Ja Forslaget gaar endog noget videre, medens det lempes paa andre Punkter. En Præst kan nemlig, hvis blot Flertallet indenfor Menighedsraadet, ikke hele Menighedsraadet, men blot Flertallet, er enigt med ham deri, nægte den kirkelige Velsignelse. Jeg kan ikke se, der behøver at være den allermindste større Samvittighedstvang i det ene Tilfælde end i det andet.

Der kunde ellers nok være andre Ting, jeg kunde have Lyst til at omtale, men det skal jeg undlade, idet jeg giver den højtaerede Minister Ret i, at vi staa os bedst ved nu at søge hurtigst mulig at faa Sagen op i Landstinget.

K. Bjerre: Selvfølgelig kunne ingen Love i Verden fremskaffe saadanne Tilstande, at der ikke kan opstaa Konflikter eller Tvivlsmaal, men det, som er Hovedsagen i dette Spørgsmaal, er dette, at de Tvivlsmaal, som opstaa, holdes indenfor det enkelte Omraade, hvor de høre hjemme. Det, som volder Ulykken nu, er, at de Spørgsmaal, som opstaa om Ægtevielse, hører baade under Juraen og Kirken, og der kan man altsaa komme fra Juraens Side med et Papir, som siger: Saadan skal det være, og fra Kirkens Side med et Papir, som siger: Saadan skal det være. Det er det, som gør det uløseligt. Selvfølgelig kan der ogsaa, naar disse to Sider blive skilte ad, opstaa Tvivlsmaal indenfor Kirken om, hvorvidt en kirkelig Embedsmand er berettiget til det eller det, ligesom der indenfor den juridiske Verden kan opstaa det Spørgsmaal, hvorvidt en juridisk Embedsmand er pligtig til det eller det. Men naar Spørgsmaalet holdes indenfor den samme Institution, indenfor den samme Ramme, saa er det og vil alle Dage være til at løse, men naar et Spørgsmaal paa en Gang skal ses under to Synspunkter, af hvilke det ene skal maales med en juridisk Maalestok, det andet med en aandelig, saa er det, Konflikten er ganske og aldeles uløselig.